

# CONTEXT SOCIOLIGÜÍSTIC I LA TOPONÍMIA DE LA VALL DE GUADALEST DURANT EL SEGLE XVIII (1734-1796) A TRAVÉS DELS PROTOCOLS NOTARIALS DEL MARQUESAT DE GUADALEST I DE LA BARONIA DE CONFRIDES:<sup>1</sup>

Maria Antònia CANO  
& Josep MARTÍNEZ

## I. OBJECTIUS, FONTS I MÈTODE DE TREBALL:

En la realització de l'estudi present, ens hem proposat com a objectius:

- \* Caracteritzar l'estat de la llengua catalana en aqueix període històric a través de les dades vessades pels *Protocolos notariales del Marquesat de Guadalest i de la Baronia de Confrides (1734-96)*. Per fer-ho, ens centrarem específicament en la toponímia que hi apareix i tindrem com a referent els trets característics de la varietat lingüística de la comarca a hores d'ara.
- \* Caracteritzar el context sociolingüístic d'aqueix moment a través d'aqueixos mateixos documents.
- \* Iniciar la sistematització de la toponímia de la Vall de Guadalest (la Marina Baixa) del segle XVIII (1734-1796) compresa dins els documents esmentats.

El nostre estudi se centra en els trenta volums que repleguen els protocols notarials conservats de la Vall de Guadalest durant els anys 1734-1796. Es tracta d'uns textos redactats en castellà però que denuncien un estat sociolingüístic concret i donen pistes ben aprofitables de l'estat in-

---

(1) En primer lloc, volem expressar el nostre agraïment més sincer al professor Joan Ponsoda, que ens va donar notícia de l'existència dels documents estudiats i, alhora, ens ha servit com a informador; així mateix, al professor Jordi Colomina per les seues orientacions sempre valuósíssimes; a tots dos, gràcies pel seu encoratjament constant.

Agraïm també a la Sra. Luz Gil Lila i al Sr. Juan Manuel Madaleno Gil el servei fet a la investigació en dipositar en la biblioteca Gabriel Miró, d'Alacant, els documents que ens ocupen. Donem les gràcies, igualment, a Josep Vicent Martínez per la seua paciència i el seu interès a facilitar-nos informació.

tern de la llengua catalana aleshores. A més a més, la informació obtinguda dels textos ha estat constratada amb les dades facilitades pels informants directes actuals.

La cal·ligrafia variada ens indica la diversitat d'escrivans que han intervingut en la redacció dels documents. Així mateix, són també diversos els notaris que signen aquests trenta protocols; concretament:

- *Fernando Boronat.*, volums: I (1737), II (1734), IV (1742-43), V (1744-45), VII (1746), VIII (1748), IX (1749-50), X (1751), XXI (1754) i XXIII (1757-61).
- *Miguel Juan Mora*, volum VI (1744-47).
- *Francisco Olzina*, volums: XI (1782-83), XII (1784-85), XIV (1787), XV (1788-89), XVI (1793), XVII (1794), XVIII (1795), XIX (1796), XX (1797), XXVIII (1776-78) i XXX (1779-81).
- *Vicente Solbes*, volums: XIII (1783-88), XXII (1752-57), XXIV (1758-61), XXV (1762-65), XXVI (1766-68), XXVII (1769-71), XXIX (1778-82).

Hem reelaborat amb l'ajuda d'un programa informàtic les dades extretes del despullament d'aquests textos. Això ens facilitarà diverses possibilitats de tractament de la informació acumulada: ordenació alfabètica dels topònims, ordenació per contingut, aïllament de trets lingüístics específics, agrupació del material en funció d'aqueixos trets...

## II. MARC GEOGRÀFIC, HISTÒRIC I SOCIOLINGÜÍSTIC:

Ens centrem exclusivament, en aquest cas, en la toponímia de l'actual Vall de Guadalest en el període temporal esmentat; un període força important pel que fa al procés històric extern i intern de la nostra llengua catalana en aquell marc geogràfic i en general, en tot el país.

Aquest espai físic està delimitat per la serralada de la Serrella al nord, el Port de Confrides a l'oest, l'Aitana al sud. La part est resta oberta a la Mediterrània.

La població de la Vall és descendent dels repobladors arribats allà després de l'expulsió dels moriscos el 1609<sup>2</sup>. La Carta Pobra signada el 1611 va encetar un nou procés de població. Van ser les terres centrals de la Vall les primeres a ser ocupades per hòmens del mateix Castell de Guadalest i d'altres viles de cristians vells pròximes; les zones marginals, com Beniasim i Atzaneta, foren repoblades després. En la Baronia de Confrides, més excèntrica, s'establirà gent de procedència més llunyana segons ho demostren els cognoms d'origen mallorquí: Florit, Font, Pont, Prat, Sales, Seguí, Serralta; i a Beniardà, Strader i Torronell.

Les immigracions subsegüents també van ser protagonitzades per contingents de les comarques i localitats properes. Hi destacaven els de l'Horta de l'Alacant, mentre que de fora del Regne, sols hi ha un altre grup mallorquí.

El segle XVIII s'enceta amb una població ja estabilitzada que en termes absoluts no arriba a ser la meitat de la que hi havia a la Vall abans de l'expulsió dels moriscos. Concretament al Marquesat de Guadalest, es comptabilitzaven 414 veïns en 1609, 61 en 1612 i 154 en 1712. F. MATEU LLOPIS<sup>3</sup> hi recull un total de disset nuclis de població en les primeries del XV que es mantindran fins a començament de XVII. D'aquests només es repoblen Benifato, Benimantell, Beniardà, Confrides i l'Abdet. Si hi afegim el Castell de Guadalest (únic lloc amb cristians vells) tindrem la nòmina actual de localitats de la Vall.

Dos estats constituïen administrativament la Vall de Guadalest: la baronia de Confrides i el marquesat de Guadalest, tots dos sota un mateix senyor, el marquès d'Ariza i marquès de Guada-

(2) Vegeu P.J. PLA ALBEROLA, *La población del Marquesado de Guadalest en el siglo XVII*, Alacant, 1983.

(3) Vegeu F. MATEU LLOPIS, «Nómina de los musulmanes de las montañas del Coll de Rates, del Reino de Valencia, en 1409», *Al-Andalus*, vol. VII, fasc. 2, Madrid-Granada, 1942, pp. 299-335

lest. La jurisdicció del senyor l'exercia l'alcaid i procurador, càrrec que va recaure durant molt de temps en la família dels Ordunya. La Vall sencera pertanyia a la governació de Dénia.

A partir de la Carta Pobla (1611) es fa la redistribució de les terres entre els repobladors. A açò cal afegir l'existència d'una propietat senyorial no compartida<sup>4</sup>, integrada per parcel·les cultivades i enormes extensions incultes (bovalars, boscs, prats...). També formaven part del patrimoni del senyor les botigues, les tavernes, els molins, els forns. Els nous repobladors quedaven obligats a pagar les càrregues pròpies del règim senyorial.

Aquestes breus pinzellades ens permeten dibuixar la que devia ser la realitat de cada dia d'aquelles terres pel que fa al seu context socio-econòmic. Un context que ha quedat reflectit fidelment en els documents que ens ocupen. Aquests textos no reflecteixen amb el mateix grau de fidelitat l'ús de la llengua que sens dubte hi era l'únic vehicle de comunicació quotidiana, més ara després del «reajustament idiomàtic» produït per la re-catalanització d'aquests [...] territoris (tradicionalment arabitzats) arran de l'expulsió dels moriscos»<sup>5</sup>.

N'hi ha prou a fer una ullada al context sociolingüístic d'aquest segle XVIII per a comprovar com és de divers i de complex<sup>6</sup>. Un fet innegable fou el canvi de circumstàncies polítiques a partir de la Nova Planta, i el paper accelerador que aquest canvi va suposar de cara al procés d'introducció del castellà com a llengua de l'administració. Els estudis fets<sup>7</sup> fins a hores d'ara semblen demostrar, però, que aqueix procés ja s'havia iniciat abans de la fita de 1707. Vicent Pitarch<sup>8</sup>, tot estudiant documents eclesiàstics, comprova una coincidència ben reiterada: en les parròquies 'ex-morisques' la introducció del castellà als registres és més primerenca que no en les pertanyents a cristians vells. Aquesta conclusió potser podrà obrir-nos un raig de llum per a explicar un ús del castellà tan abassegador en els documents que ens ocupen.

De tota manera, no podem arribar a cap conclusió definitiva pel que fa a les causes que motiven el canvi lingüístic als documents de la Vall, mentre que no assolim un estudi global, si més no de tota la documentació d'aquest àmbit geogràfic i d'aquesta època. L'anàlisi d'aquests textos ens facilitarà informació tant de la situació sociolingüística com de l'estat evolutiu intern del català<sup>9</sup>.

Per bé que el castellà és la llengua en què apareixen redactats aquest protocols, la presència del català hi és general pel que fa als noms de lloc; i, a més a més, subjau com a llengua base, com a veritable estructura profunda d'uns missatges d'aparença forastera. No podem oblidar en cap moment quin era el mitjà d'expressió quotidiana del mateixos notaris; ni el seu grau d'instrucció en un ofici al qual accedeixen per via gremial; ni quina era la llengua dels clients d'aquests

(4) En la toponímia: *Penyes de la Senyoria, Bancal de la Senyora, la Partida de Baró...*

(5) Cfr. V. PITARCH I ALMELA, «La llengua de l'administració eclesiàstica. (País Valencià, segles XVII-XVIII)», *L'Espill*, 6/7, 1980, p. 76.

(6) D'una banda toquem amb unes circumstàncies al Principat força diferents que permeten el manteniment de la llengua en aquests tipus de documents fins ben entrat el segle XIX (Vegeu M. C. Fenollar i altres, «Castellanització i decadència de la llengua a la comarca de Bages. Un estudi dels protocols notariais (1790-1820)», *Revista de llengua i dret*, 7, pp. 185-212); de l'altra, la presència monocord del castellà en els nostres protocols, contrasta amb la redacció de textos semblats en català, dins la mateixa comarca, coetanis (*Llibre de l'arxiu parroquial de Benimantell*), i fins i tot posteriors (Vegeu M. GUARDIOLA, *La Nucia*, pp. 61-62).

(7) Vegeu F. CARRERAS I CANDI, «El lenguaje valenciano», dins *Geografía general del Reino de Valencia*. Vol. «Reino de Valencia», Barcelona; M. SANCHIS GUARNER, *Els valencians i la llengua autòctona durant els segles XVI, XVII i XVIII*, València, 1963; Joan FUSTER *La decadència al País Valencià*, Barcelona, 1976; A. FERRANDO, *Consciència idiomàtica i nacional dels valencians*, València, 1980; A. VILA, *La lengua valenciana en la administración parroquial*, València, 1983.

(8) Vegeu V. PITARCH I ALMELA, *op. cit.*, pp. 41-76.

(9) Vegeu E. CASANOVA «Els estudis lingüístics sobre documentació administrativa d'èpoques diverses en el País Valencià» dins *Llengua i Dret*, 4, Barcelona, 1985; i també M.C. Fenollar i altres, *op. cit.*

professionals de la burocràcia; ni el fet que no hi ha cap poder miraculós en cap decret Reial que permetia improvisar el domini d'una llengua més o menys veïna, però, aliena, al remat. N'hi haurà prou a llegir fragments com els següents per a adonar-se'n:

[...] A Joaquin Pastor, mi sobrino, un bancalito que se hase ortalisa y està en el barranco del Poguet [...] y una margenada que ay junto a dcho bancalito [...].

*Testamento*, v. XXIII, f. 1., 1757

[...] tercera parte de la Cassa de campo del Clot del Pi [...] La clotada de los olivos apellidada del Secá y la Clotada de la parte de abajo que estaba plantada de coles. La clotada apellidada la Murtera y la llenca que hay a la parte de abajo. [...] El bancal apellidado de les Oliveres y Albercoquero. [...] El bancal apellidado del Taroncher y llenca inmediata [...].

*División*, XVII, f. 117, 1794.

[...] todo el campo de viña de vino que ay encima la casilla del campo de la partida de la Solana, término de Beniardà, que contendra dos jornales poco más o menos, y continuando desde el un cabo de dcho campo hasta que ay un Pinatell, a sol poniente, linea recta abajo a unas parras, hasta otro Pinetell y unas parras de moscatell todo dicho terreno cantalar y en drechura a una peña donde ay un albericoquero y en seguida a una senda que van a Moixaraques [...].

El pedasito de tierra plantado de algarrobos apellidado el bosquesito [...].

*Testamento*, v. XVIII, f. 63, 1795.

### III. DESCRIPCIÓ LINGÜÍSTICA:

A més del valor que tenen per si mateixos els topònims replegats, cal considerar-los també com a testimoniatges d'un estat de llengua en un moment històric concret. En aquest cas bastarà a fer-ne una descripció superficial per a endevinar alguns trets que, fins i tot, podrien explicar determinades característiques de la parla d'aquesta vall a hores d'ara:

#### 3.1. Trets fonètics:

##### 3.1.1. Vocalime àton:

Per bé que s'hi observa una estabilitat força gran, cal remarcar diversos casos de fluctuació [a]/[e], [e]/[i] i [o]/[u] àtones (pre o postòniques) la major part dels quals reproduïen la realitat actual:

- [a]/[e]: *Alcantara* / *Alcantera*  
*Adsaneta* / *Adseneta* (< *Atzaneta*)<sup>10</sup>  
*Escalonets* / *Ascalonets* / *Escaleta*  
*Estret* / *Astret*  
*Ferracher* / *Ferrecher* / *Farrager*  
*Ferreginal* / *Farraginal*  
*Partagat* / *Partegat*  
*Ratures* / *Retures* (< *Rotures*)  
*Sagratari* o *Sacratari* (< *Secretari*)

(10) Entre parèntesis i en negreta apareix, quan cal, la versió actual del topònim.

- [e]/[i]: *Albercoquero* / *Albicoquero* (< **Albercoquer**)  
*Algesira* / *Alchisira* (< **Algesira**)  
*Benimantell* / *Binimantell* (< **Benimantell**)  
*Benesecli* / *Benisecli* / *Benisicli* (< **Benissicli**)  
*Punes* / *Punis*  
*Verinosa* / *Virinosa*
- [o]/[u]: *Pullent* / *Pollent* (< **Pullent**)  
*Purgatori* / *Porgatori*  
*Solsida* / *Sulsida*  
*Tudons* / *Todons* (< **Tudons**)
- Hi trobem també d'altres casos com ara:  
*Bloconch*: actualment també **Blaconc** o **Ablaconc** (pr. (A)*blacón*)  
*Colef*: actualment també **Calef** (pr. *Calèf*).  
*Partagat* / *Partegat* / *Portegat* (**Partegat** i **Partagat**).  
*Rotures* / *Retures* / *Raturas* (**Rotures**).

### 3.1.2. El consonantisme:

#### • Tractament de [r].

Hi observem el fenòmens següents:

#### a. [r] > Ø

- Alteracions provocades per assimilacions o per dissimilacions:  
*Albercoquero* / *Arbicoquero*  
*Almarjal* / *Armachalls* / *Amarchals* (**Marjals**)  
*Albre* / *Abre* (àlber)  
*Albardaí* / *Albadahi*<sup>11</sup>.
- *Bogama* / *Bogamar* (*Bogáma*): deu tractar-se d'un cas d'ultracorrecció.

#### b. [-rs] + [-s]: *Dinés* < *Diners*, però *Arañoners*.

#### c. A més dels casos esmentats ja en a, hem observat també

- [-r-] > [-l-]: *Fosalets* < *Fossarets*.
- [-r-] > [-n-]: *Carameses* < *Canamasses*.

#### d. S'hi adverteix alguna fluctuació [r]/[rr]:

- *Terrella* < *Terel·la*
- *Ferager* < *Farratger*<sup>12</sup>.

#### • Tractament de les consonants geminades [ll], [nn], [dd]:

Per bé que amb algunes fluctuacions, els textos reproduïxen fidelment aqueixes realitzacions geminades. També en aquest cas hi ha coincidència amb la parla de bona part de la Vall. Hi ha, doncs, les grafies següents:

(11) Ben probablement hi ha ací també caiguda de [-r-].

(12) Actualment la *partida dels Arañoners* sol pronunciar-se (pr. l'*Arrenyonér*).

D'altra banda, el professor Jordi Colomina ens donava notícia de la pronúncia amb rotacisme del mot *Algesira* (pr. *Algiríra*) testimoniada actualment a la Vall de Guadalest. Hem pogut constatar aquesta variant a més de (pr. *Algerida*) amb [-r-] > [-d-]. Els nostres textos no ens acaben d'aclarir el canvi [r] > [z] atesa la grafia quasi idèntica de z i r.'

a. [ll]<sup>13</sup>:

|                    | -dl-             | -ld-         | -ll-             | -lt-             | -tl-             | -t.l-           |
|--------------------|------------------|--------------|------------------|------------------|------------------|-----------------|
| <b>Batle:</b>      | _____            | <i>Balde</i> | _____            | _____            | _____            | _____           |
| <b>Benial·let:</b> | <i>Beniadlet</i> | _____        | <i>Beniallet</i> | <i>Benialtet</i> | <i>Beniatlet</i> | _____           |
| <b>Ametler:</b>    | _____            | _____        | <i>Almeller</i>  | _____            | _____            | _____           |
| <b>Terel·la:</b>   | <i>Teredla</i>   | _____        | <i>Terella</i>   | _____            | <i>Teretla</i>   | <i>Teret·la</i> |

b. [nn]: s'hi ha servit la grafia -gn: *Betriuagna*

c. [dd]: present en l'arabisme *Guatdar*:

|                 | -dd-            | -bd-            |
|-----------------|-----------------|-----------------|
| <b>Guatdar:</b> | <i>Gualddar</i> | <i>Huilbdar</i> |
|                 | <i>Uladdar</i>  | _____           |

• *Tractament de [b]*:

Cal remarcar bàsicament:

a. [b] > [m]: *Menimusa* per *Benimussa*. Avui hi trobaríem també casos com ara: **bancal** (*mancál*).

b. [b] > [v]: *Alcosayva* per *Alcossaiba*, *el Varó* pel *Baró*, i el castellà *Algive*. Deu tractar-se més aïna d'una realització africada de l'oclusiva [b]<sup>14</sup> que no d'una mostra d'ultracorrecció per betacisme.

• *Les consonants sibilants*:

En aquest cas ens trobem davant una qüestió de caire fonamentalment ortogràfic. I en aquest sentit, els nostres textos se situen dins la tònica general del s. XVIII: la familiarització progressiva amb el castellà sembla haver afavorit el trontollament de la tradició ortogràfica; això no obstant, sí que hi descobrim grafies pertanyents a aquella tradició. (Vegeu més avant el quadre annex).

(13) Vegeu Jordi COLOMINA, *L'alacantí, un estudi sobre la variació lingüística*, Alacant, 1985, ps. 144-155.

(14) Vegeu J. Rafel «Fonologia diacrònica catalana: aspectes metodològics», dins *Problemes de llengua i literatura catalanes. Actes del II. Col·loqui Internacional sobre el català*, 1970, pp. 47-66.



Sembla, doncs, que hi ha preferència per l'ús de la grafia **-ch** en la transcripció de l'africada sorda, especialment en posició inicial i dins el mot. Així mateix, aquesta grafia apareix encara en pugna davant **g** i **j** en la representació de l'africada sonora. Això no obstant, no hem trobat cap cas d'ultracorrecció del tipus *giulit*<sup>16</sup> que ens faça sospitar cap pronúncia apitxada.

Pel que fa a la fricativa sorda, hi ha fluctuació entre les transcripcions **ix/x**, per bé que s'hi adverteix una tendència major per l'ús del dígraf. Això aniria d'acord amb la pronúncia actual. És clara l'especialització de l'ús de la grafia **X** en la representació d'aquest so fricatiu<sup>17</sup>.

Convé parlar esment en la l'ús de les grafies **-ij-**, **-yj-** observades més d'una ocasió en la transcripció del mot *Moixaraques*. Podrien reproduir una articulació sonora de la fricativa palatal.

No hem topat amb cap cas de **x** inicial precedida del diftong **ei-/ai-**, habitual en el valencià general avui i, fins i tot, recomanat en aqueix mateix segle XVIII per autors com C. Ros<sup>18</sup>. Hi ha però la transcripció quasibé sistemàtica de *Xortà* amb **ch** cosa que ens fa pensar en una articulació africada.

#### ◦ Transcripció de [s]/[z]:

L'anàlisi de les grafies de totes dues consonants ens revela una situació qualificable d'anàrquica. Hi trobem combinat l'ús de **z**, **s**, **c** i, esporàdicament, **ss**. Hi ha una certa preferència per les grafies **z** i **s** en la representació de la sonora **[z]**.

No hi ha, però, una tal anarquia pel que fa al compost **[dz]**. Sistemàticament hi descobrim el desig d'aconseguir-ne una representació escrita fidel. Si prenem com a exemple el mot *Atzaneta* hi trobarem un predomini marcat de les grafies que marquen l'oclusió: *Adceneta*, *Adsaneta*, *Adzaneta*, *Atsaneta*, *Atzaneta*.

◦ Uns altres aspectes que val la pena de ressenyar:

- a. **[-w-] > [-g-]**: *Poguet per Pouet*. Explicable com a ultracorrecció o per possible pressió del castellà.
- b. No hem observat cap cas de pèrdua de **[-d-]** intervocàlica, ni tan sols en els documents més tardans que ja freqüen el s. XIX.
- c. La transcripció de les consonants finals sembla mostrar-nos una articulació força estable, propera a la d'hores d'ara (per bé que hem topat amb algun cap del tipus *Llam* per *Llamp*).

### 3.2. Component lèxico-semàntic:

És més que coneguda la importància del topònim com a testimoni lèxic. Aquest valor és veu augmentat en el nostre cas perquè el nom de lloc se'ns presenta, d'una banda, com a mostra d'un cabal lèxic genuí ben remarcable des del punt de vista de la dialectologia i de la història de la llengua; i de l'altra, perquè sobre el topònim s'adverteix amb claredat la incidència del veïnatge forçat i cada vegada més accentuat del castellà.

Un estudi dels mecanismes d'adaptació o de traducció dels nostres noms de lloc a l'espanyol i de la incidència d'aqueixa llengua en aquests segles, podria proporcionar-nos una informació valuosa sobre els resultats d'aquell 'xoc' de llengües. Més encara, aquest tipus de textos semblen

(16) Que ja descobrim en C. ROS, per exemple, en *Diccionario Valenciano-castellano* (1764) i que es generalitzarà com a convenció ortogràfica.

(17) Convé fer notar les transcripcions *Mois*, *Moys* i *Teis* on la **s** vol representar **x**. Potser açò s'explicaria recordant el matís palatal que pren aquesta en posició final.

(18) *Vegeu Breve explicacion de las cartillas valencianas*, València, 1751, p. 17.

un medi ben adequat per a esbrinar els mecanismes d'interferència lingüística, especialment si hom els pot contrastar amb altres documents d'aqueix mateix període i anteriors, d'altres àmbits geogràfics i redactats tant en català com en castellà. Ja s'ha plantejat més d'una vegada la necessitat de dur a terme estudis d'aquesta mena en un moment de la història de la llengua tan complex. No n'hi ha prou a fer llistats de barbarismes. Convindria despullar un conjunt de textos suficientment representatiu que abastàs els segles XVI, XVII, XVIII i XIX, i que ens dugués a explicacions concretes. Dins aqueix material farien un paper important textos de tipus administratiu com aquests protocols on, a la vora del topònim, hi ha un cos de lèxic ben apreciable sovint reduït ja a llistats.

A més a més, dins aqueixa línia i en el cas concret d'aquest textos, un estudi d'aquests tipus podria fer-nos veure també quins van ser els efectes que van tenir els moviments de població i el reajustament lingüístic d'aquestes èpoques sobre la llengua.

Ací nosaltres no tenim més remei que limitar-nos a apuntar aqueixes possibilitats de treball i a ressenyar:

+ Alguns noms de lloc genuïns d'interés dins el camp dialectològic i d'història de la llengua: l'Albacar, l'Albelló, l'Aranyoner, els Bassiet, el Batle, el Bovalar, les Caramesses, Catxa (*la peña que cau*), les Falaguères, el Farratge i derivats, el Fossar, la Garjola, el Noguer/l'Anouer, la Pomera Sirga, les Rotures/les Rompudes, el Sitjar, la Somera, la Verinosa...

+ Lèxic castellanitzat o importat del castellà: Albercoquero/arbicoquero, Asomadeta, Beraguarte, Colladito de Partagat, Calvario, Chorro, Divino, Felipe, Guadaleste, Pereras, Polope.

+ Traducciones al castellà: álamos<sup>19</sup>, Camino real de Alicante, Cueva, Molino, Debaxo de la fuente, Negro,...

#### IV. CONCLUSIONS I PROJECTES FUTURS DE TREBALL.

- \* Cal encetar ara una segona fase en aquesta investigació centrada a esbrinar l'origen i significació etimològics de bona part de cabal toponímic replegat.
- \* Els textos de caràcter administratiu (públic, privat o eclesiàstic) són una font ben rica per a la investigació lingüística i sociolingüística poc aprofitada fins ara.
- \* Es fa urgent de contrastar aquests documents amb uns altres textos anteriors i posteriors i, en principi, del mateix àmbit geogràfic per a estudiar tant els topònims com l'estat de la llengua i del context sociolingüístic.
- \* A partir d'aquesta primera aproximació als documents estudiats, se'ns han plantejat un seguit d'interrogants ben engrescadors:
  - Quin era l'estat real, al carrer, de la nostra llengua abans i després de la Nova Planta, a la Vall de Guadalest i en la resta del País Valencià en general.
  - Quina incidència, des d'una perspectiva interna i externa, hi van tenir sobre la llengua esdeveniments històrics anteriors a aquest moment, com ara l'expulsió dels moriscos i els repoblaments posteriors.
  - Quins són els passos en el procés d'introducció del castellà en les diverses administracions.

Ben segur que aquestes interrogacions podran tenir resposta després d'un despulament exhaustiu de tota documentació d'aquest gènere i, en el nostre cas, de la Vall de Guadalest. Treball que tot just hem encetat.

(19) Tot partint d'una qüestió de caire fonètica bàsicament, hi hem resseguit el procés pel qual el mot *álber* arriba a quedar buit de significació, fins a identificar-se amb *arbre*.